

Anexa la Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului cu nr. 5230/01.09.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAME ȘCOLARE

RELIGIE

CULTUL ROMANO-CATOLIC DE LIMBA ROMÂNĂ

**CLASELE a IX-a – a XII-a
ȘI
PENTRU ȘCOLILE DE ARTE ȘI MESERII**

Aprobat prin Ordinul ministrului
Nr. 5230 /01.09.2008

BUCUREȘTI, 2008

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a - a XII-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a - a XII-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național, au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;

-obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;

- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;

- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.

- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/ 23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a - a XII-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a XII-a au următoarea structură:

Notă de fundamentare, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a - a XII-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează:

Notă de prezentare, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;

Competențe generale, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;

Valori și atitudini, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;

Competențe specifice – conținuturi, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;

Sugestii metodologice, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Obiectivul general al disciplinei *Religie – cultul romano-catolic* constă în formarea personalității în concordanță cu valorile creștine, prin integrarea cunoștințelor religioase în structurarea de atitudini moral-creștine și prin aplicarea învățaturii de credință în viața proprie și a comunității.

Prin cunoștințele, atitudinile și valorile promovate, disciplina *Religie* contribuie la formarea competențelor cheie stabilite la nivelul Comisiei Europene, cu precădere la formarea celor care vizează domeniile: a învăța să înveți, competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice și „sensibilitate la cultură”. Contribuția *Religiei* la aceste domenii este prezentată detaliat astfel:

- **a învăța să înveți**

- abilități: manifestarea autonomiei, a perseverenței și a disciplinei în procesul de învățare, reflecția critică asupra diferitelor aspecte ale învățării, din perspectiva propriei identități religioase și a atitudinii ecumenice;
- atitudini: aprecierea pozitivă a învățării și a importanței acesteia pentru dezvoltarea proprie; adaptabilitate și flexibilitate în raportarea la cele învățate; automotivație și inițiativă în procesul de învățare; dorință de dezvoltare și perfecționare permanentă;

- **competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice**

- cunoștințe: informații despre propria credință și despre alte credințe și convingeri; cunoștințe referitoare la principalele evenimente din istoria Bisericii; noțiuni referitoare la atitudini și comportamente creștine în relația cu aproapele și în raportarea la comunitate; modele biblice de comportament și de viață;
- abilități: asumarea și susținerea propriei identități religioase; integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor; respectarea opiniilor și a comportamentelor semenilor; eliminarea din comportament a oricărei forme de violență pe criterii religioase; medierea situațiilor conflictuale care pot apărea la nivelul comunității;
- atitudini: înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii; respectul față de cei de alte credințe și convingeri; responsabilitate în raport cu propriul comportament; acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității; implicarea în viața comunității;

- **„sensibilitate la cultură”**

- cunoștințe: contribuția religiei la cultura și civilizația universală (istorie, limbă, literatură, artă, civilizație etc.);
- abilități: analizarea, compararea și dezbateră vizând rolul religiei în cultura universală;
- atitudini: asumarea propriei identități religioase și manifestarea respectului pentru alte credințe; manifestarea unor atitudini pozitive față de formele de expresie culturală.

Disciplina **Religie** face parte din aria curriculară ”Om și societate” și i se alocă 1 oră pe săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal și pentru școlile de arte și meserii.

Programa școlară de **Religie** este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale – comune pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor cultelor;
- valori și atitudini – comune pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor cultelor;
- competențe specifice asociate cu conținuturi;
- conținuturi ale învățării;
- sugestii metodologice.

Revizuirea din anul 2008 a programei școlare a urmărit desconggestionarea conținuturilor și reformularea anumitor teme cu scopul unei mai bune percepții din partea elevilor. Cu această ocazie s-au urmărit și includerea unor teme comune tuturor cultelor creștine.

Programa se adresează atât profesorilor de *Religie*, precum și autorilor de manuale școlare, fiind concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor prin stabilirea ordinii studierii anumitor unități de conținut, prin adaptarea acestora la specificul clasei de elevi, prin valorificarea experienței de viață a elevilor și a specificului comunității din care aceștia fac parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- asumarea propriei identități religioase
- responsabilitate în exercitarea drepturilor și obligațiilor ce decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- grija față de aproapele
- interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

CLASA A IX-A
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Definirea Sfintei Scripturi ca document unic în istoria omenirii	<ul style="list-style-type: none"> - Prezentarea generală a părților componente ale Sfintei Scripturi - Temele fundamentale din Sfânta Scriptură
1.2. Identificarea elementelor structurale și a temelor fundamentale ale Sfintei Scripturi	
1.3. Descrierea principalelor etape ale revelației divine	
1.4. Explicarea învățăturilor și a adevărilor revelate în Sfânta Scriptură	

Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici religiei în prezentarea învățaturii de credință	<ul style="list-style-type: none"> - Temele fundamentale din Sfânta Scriptură
2.2. Analizarea semnificațiilor actuale ale unor termeni specifici religiei, în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, limbaj colocvial etc.)	

Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea unor modele de comportament creștin în exemplele biblice	<ul style="list-style-type: none"> - Cărțile Sfintei Scripturi - Cărțile și Scrisorile Noului Testament
3.2. Realizarea de comparații între virtuțile biblice și norme etice contemporane	

Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Utilizarea modelelor biblice în argumentarea importanței implicării în viața comunității	<ul style="list-style-type: none"> - Cărțile Sfintei Scripturi - Cărțile și Scrisorile Noului Testament
4.2. Identificarea soluțiilor posibile, din punct de vedere al învățaturii creștine, pentru diferite probleme din viața comunității	
4.3. Explicarea modului în care Biblia este prezentată în lumea creștină contemporană	

Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Analiza caracteristicilor istorice, geografice și culturale ale lumii biblice	<ul style="list-style-type: none"> - Cadrul istorico-geografic al Bibliei - Contextul istoric, social și religios al Noului Testament

UNITĂȚI DE CONȚINUT

1. Introducere în Sfânta Scriptură (Inspirația, Adevărul, Sensurile și Canonul Sfintei Scripturi)
2. Cadrul istorico-geografic al Bibliei
3. Originea lumii, dialog dintre credință și știință
4. Cărțile istorice – prezentare generală
5. Cărțile sapiențiale – prezentare generală
6. Cărțile profetice – prezentare generală
7. Introducere în Noul Testament (Contextul istoric, social, religios)
8. Evangheliile (Evangheliile sinoptice și Evanghelia după Sfântul Ioan)
9. Cartea *Faptele apostolilor* – prezentare generală
10. Scrisorile pauline – prezentare generală și teme fundamentale
11. Scrisoarea către evrei – teme fundamentale
12. Scrisorile catolice – teme fundamentale
13. Cartea Apocalipsului Sfântului Ioan – prezentare generală

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de **Religie – romano-catolic** pentru clasa a IX-a cuprind, într-o viziune unitară, principalele domenii ale educației religioase catolice: studiul Sfintei Scripturi, noțiuni de istoria religiilor și din istoria Bisericii, teme fundamentale de teologie, de teologie sacramentală și de teologie morală.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor specifice religiei cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare "Om și societate" (Istorie, Geografie, Logică).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată din perspectiva competențelor specifice, cu respectarea structurii interne a textelor biblice și patristice, precum și a particularităților clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbateră pe teme fundamentale de teologie, de istorie a Bisericii și a religiilor;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de teologie morală;
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de Religie, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l motiva pe a elev pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință și de a-l învăța să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

CLASA A X.A
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Identificarea principalelor caracteristici ale marilor religii ale lumii	- Religiile lumii: religia sumero-acadiană, religia Egiptului antic, religia grecilor antici, religia romanilor, religiile Indiei, budismul, hinduismul, iudaismul, grupări necreștine, creștinismul
1.2. Compararea elementelor definitorii ale creștinismului cu cele ale altor religii (identificarea de asemănări și deosebiri)	
1.3. Analizarea evenimentelor majore din istoria creștinismului și a consecințelor acestora asupra Bisericii	

Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici religiei în prezentarea diferitelor religii și a învățaturii de credință catolică	- Elemente de istorie a religiilor - Elemente de istorie a creștinismului
2.2. Analizarea semnificațiilor actuale ale unor termeni specifici religiei, în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, limbaj colocvial etc.)	

Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea unor modele de viață religioasă în exemplele oferite de marile religii	- Elemente de istorie a religiilor - Elemente de istorie a creștinismului
3.2. Realizarea de comparații între valori, atitudini și comportamente specifice diferitelor contexte de viață, promovate de creștinism și cele promovate de alte religii	

Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Evidențierea rolului Bisericii și a religiei în viața comunității, în diferite epoci istorice	- Elemente de istorie a religiilor - Elemente de istorie a creștinismului
4.2. Identificarea soluțiilor posibile, din punct de vedere al marilor religii, pentru diferite probleme din viața personală și din societatea contemporană	
4.3. Utilizarea noțiunilor de istorie a religiilor în dezvoltarea dialogului cu persoane de alte credințe și convingeri	

Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Sintetizarea caracteristicilor geografice, sociale și culturale ale lumii creștine în diferite etape din istoria creștinismului	- Elemente de istorie a creștinismului
5.2. Identificarea consecințelor principalelor evenimente din istoria marilor religii asupra culturii și civilizației diferitelor popoare	- Elemente de istorie a religiilor - Elemente de istorie a creștinismului

UNITĂȚI DE CONȚINUT

I. Religii necreștine

1. Noțiuni introductive
2. Religia sumero-acadiană
3. Religia Egiptului antic
4. Religiile antice greco-romane
5. Budismul
6. Hinduismul
7. Iudaismul
8. Grupări necreștine vechi: Mahomedanismul
9. Grupări necreștine moderne: *New Age*, *Martorii lui Iehova* și *Bahai*

II. Creștinismul primului mileniu

10. Creștinismul – Nașterea Bisericii și primele comunități creștine
11. Persecuțiile și perioada constantino-teodosiană
12. Rolul papalității în formarea noii creștinătăți – Sfântul Benedict
13. Creștinarea popoarelor barbare

III. Creștinismul în al doilea mileniu

14. Evenimentele din anul 1054 - cauze și efecte
15. Cruciadele și Inchiziția
16. Protestantismul
17. Conciliul Tridentin
18. Conciliul Vatican II
19. Istoria Bisericii contemporane
20. Contribuția creștinismului la dezvoltarea culturii și civilizației europene

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse de programa școlară de Religie pentru clasa a X-a, cultul romano-catolic cuprind, într-o viziune unitară, elemente de istorie a religiilor – de la primele civilizații la societatea contemporană – cu accent deosebit pe istoria creștinismului și a Bisericii catolice.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic al conținuturilor, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii;
- corelarea cunoștințelor specifice religiei cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare "Om și societate" (Istorie, Geografie, Psihologie).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată din perspectiva competențelor specifice, cu respectarea structurii interne a textelor biblice și patristice, precum și cu luarea în considerare a particularităților clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbaterile pe teme fundamentale de teologie, de istorie a Bisericii și a religiilor;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor caracteristice diferitelor religii;
- analiza unor modele de acțiune privind implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de Religie, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l motiva pe elev pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință și de a-l învăța să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

CLASA A XI-A

Se aplică și la clasa a XII-a – filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare prin școala de arte și meserii + anul de completare.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1) Definierea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea adevărilor de credință mărturisite în simbolurile credinței catolice	<ul style="list-style-type: none">- Credința în Isus Cristos<ul style="list-style-type: none">• Isus Cristos este Fiul lui Dumnezeu Unul-Născut• Întruparea Fiului lui Dumnezeu și nașterea lui din Fecioara Maria• Misterele vieții lui Isus Cristos: copilăria și viața publică• Pătimirea, răstignirea și moartea lui Isus Cristos• Semnificația îngropării și a coborârii lui Isus în „locuința morților”• Învierea și înălțarea lui Isus Cristos la cer- Credința în Duhul Sfânt<ul style="list-style-type: none">• Prezența Duhului Sfânt în Sfânta Scriptură, în Tradiția Bisericii și în Magisteriul Bisericii• Prezența Duhului Sfânt în viața Bisericii
1.2. Identificarea principalelor intervenții ale Preasfintei Treimi în istoria mântuirii	
1.3. Definierea Bisericii ca Noul Popor al lui Dumnezeu, realitate vizibilă și spirituală	<ul style="list-style-type: none">- Biserica – popor al lui Dumnezeu, Trupul lui Cristos și Templul Duhului Sfânt

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Elaborarea de argumentări orale sau scrise referitoare la învățătura de credință catolică	<ul style="list-style-type: none">- Revelația lui Dumnezeu: definiție, conținut, etape, Cristos – plinătatea Revelației- Raportul dintre Sfânta Scriptură, Tradiția și Magisteriul Bisericii- Credința – răspunsul omului dat lui Dumnezeu- Crezul: noțiuni introductive, istoric
2.2. Compararea unor opinii și argumente diferite referitoare la o temă de religie	

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea unor modele de comportament creștin în viața Bisericii	<ul style="list-style-type: none"> - Biserica lui Isus Cristos <ul style="list-style-type: none"> • Biserica în planul lui Dumnezeu • Biserica – popor al lui Dumnezeu, Trupul lui Cristos și Templul Duhului Sfânt • Biserica este una, sfântă, catolică și apostolică • Credincioșii: ierarhie, laici, viață consacrată - Împărtășirea sfinților <ul style="list-style-type: none"> • Împărtășirea bunurilor spirituale • Comuniunea Bisericii din cer și de pe pământ • Maria, Mama lui Cristos și a Bisericii
3.2. Definirea scopului ultim al omului și a sensului existenței umane	<ul style="list-style-type: none"> - Viața veșnică - Judecata particulară: cerul, iadul, purgatorul - Judecata universală. Parusia - Învierea morților - Învierea lui Cristos și a noastră. Sensul morții creștine
3.3. Evaluarea consecințelor abaterii de la normele de credință creștină, asupra vieții personale și asupra comunității	<ul style="list-style-type: none"> - Iertarea păcatelor <ul style="list-style-type: none"> • Un singur Botez spre iertarea păcatelor - Viața veșnică <ul style="list-style-type: none"> • Judecata particulară: cerul, iadul, purgatorul • Judecata universală. Parusia
3.4. Realizarea de comparații între exigențele credinței creștine și normele etice din societatea contemporană	

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Descrierea rolului pe care îl au sacramentele în viața creștinului	<ul style="list-style-type: none"> - Misterul pascal în Sacramentele Bisericii - Sacramentele inițierii creștine <ul style="list-style-type: none"> • Sacramentul Botezului: definiție, celebrare, semnificație. • Sacramentul Mirului: definiție, celebrare, semnificație • Sacramentul Euharistiei: definiție, celebrare, semnificație. Sfânta Liturghie - Sacramentele de vindecare <ul style="list-style-type: none"> • Sacramentul Pocăinței și al Reconcilierii: definiție, celebrare, semnificație • Sacramentul ungerii bolnavilor: definiție, celebrare, semnificație - Sacramentele de slujire a comuniunii <ul style="list-style-type: none"> • Sacramentul Preoției: definiție, celebrare, semnificație • Sacramentul Căsătoriei: definiție, celebrare, semnificație
4.2. Analizarea rolului sacramentelor în consolidarea relațiilor interpersonale	

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1 Identificarea corelațiilor dintre învățătura creștină și adevărurile care fundamentează alte discipline de învățământ	- Crediința în Dumnezeu Tatăl Atotputernicul, Creatorul cerului și al pământului

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

I. Raportul revelație - credință

1. Revelația lui Dumnezeu: definiție și etape.
2. Raportul dintre Sfânta Scriptură, Tradiție și Magisteriul Bisericii
3. Isus plinătatea revelației
 - 3.1. Crezul – răspunsul omului dat lui Dumnezeu
 - 3.2. Crediința în Dumnezeu Tatăl Atotputernicul, Creatorul cerului și al pământului
 - 3.3. Crediința în Isus Cristos
 - 3.4. Crediința în Duhul Sfânt
4. Biserica una, sfântă, catolică și apostolică, slujitoare a credinței
5. Împărtășirea sfinților și iertarea păcatelor
6. Învierea morților și viața veșnică

II. Sacramentele Bisericii

7. Sacramentul Botezului
8. Sacramentul Mirului
9. Sacramentul Euharistiei
10. Sacramentul Reconcilierii
11. Sacramentul Ungerii Bolnavilor
12. Sacramentul Preoției
13. Sacramentul Căsătoriei

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile din programa școlară pentru clasa a XI-a, la disciplina *Religie – cultul romano-catolic* cuprind, într-o viziune unitară, principalele domenii ale educației religioase catolice: studiul Sfintei Scripturi, noțiuni de istoria religiilor și din istoria Bisericii, teme fundamentale de teologie, de teologie sacramentală și de teologie morală. Aceste domenii le continuă pe cele abordate la nivelul claselor a IX-a – a X-a și propun conținuturi cu caracter mai complex, posibil de abordat la nivelul elevilor de clasa a XI-a.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care presupune regândirea rolurilor celor doi parteneri educaționali – profesorul și elevul. Astfel, programa permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea demersului didactic prin alegerea succesiunii capitolelor sau a temelor (care nu au în programă o ordine obligatorie), în funcție de caracteristicile clasei sau de evenimentele religioase, cu condiția respectării logicii interne a domeniului (texte biblice și patristice) și a parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programă. De asemenea, profesorul are libertatea de a alege metode, activități și stiluri variate, adecvate particularităților elevilor și ale clasei, precum și în concordanță cu competențele precizate pentru fiecare nivel.

În ceea ce privește elevii, temele au fost selectate astfel încât să asigure implicarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, care să contribuie la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii. Alegerea temelor a avut în vedere asigurarea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor de religie prin valorificarea experienței de viață a elevilor, prin referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților și din societatea contemporană, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii.

Pentru realizarea competențelor specifice se recomandă utilizarea unor activități de învățare, precum:

- dialogul, dezbateră pe teme fundamentale de teologie, de istorie a Bisericii și a religiilor;
- analiza asemănărilor și a deosebirilor (între diferite aspecte ale vieții religioase, între religii, între textele religioase și cele laice pe teme comune etc.);
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie pe teme privind aspecte concrete din viața religioasă a unei comunități sau a adolescenților;
- jocul de rol, studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de teologie morală;
- analiza unor modele de acțiune privind implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața adolescenților sau din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- elaborarea de texte diverse pe teme religioase (fișe de lectură, comentarii, recenzii, referate, eseuri);

- utilizarea, în procesul de predare-învățare, a noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale (pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată);
- vizite la locașuri de cult.

În cadrul orei de *Religie*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l învăța pe elev să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Prin evaluare, valorizarea efortului de învățare al elevului și analiza progresului acestuia în învățare trebuie completate cu motivarea sa pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

CLASA A XII-A

Se aplică și la clasa a XIII-a - filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare profesională.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1. 1. Analizarea modului de fundamentare biblică a Decalogului	<ul style="list-style-type: none">- Decalogul în Sfânta Scriptură și în Tradiția Bisericii- Porunca întâi: fundamentare biblică; credința, speranța și iubirea- Porunca a doua: fundamentare biblică- Porunca a treia: fundamentare biblică- Porunca a patra: fundamentare biblică- Porunca a cincea: fundamentare biblică- Porunca a șasea: fundamentare biblică- Porunca a șaptea: fundamentare biblică- Porunca a opta: fundamentare biblică- Porunca a noua: fundamentare biblică- Porunca a zecea: fundamentare biblică
1.2. Explicarea semnificațiilor legii, din perspective moralei creștine	<ul style="list-style-type: none">- Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Elaborarea de argumentări orale sau scrise referitoare la învățătura de credință catolică, utilizând corect termenii specifici moralei creștine	<ul style="list-style-type: none">- Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă- Cele zece porunci. Decalogul în Sfânta Scriptură și în Tradiția Bisericii
2.2. Analizarea unor texte religioase și laice de referință cu privire la Decalog	<ul style="list-style-type: none">- Poruncile Bisericii și viața morală

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Sintetizarea valorilor din Decalog referitoare la formarea propriei identități religioase și la relaționarea cu celelalte persoane	<ul style="list-style-type: none">- Credința, speranța și iubirea- Obligativitatea duminicii: Liturghia duminicală, zi de har și de încetare a lucrului- Chemarea la curăție- Purificarea inimii și lupta pentru puritate- Îndatoririle copiilor și îndatoririle părinților- Respectul pentru demnitatea persoanei
3.2. Prezentarea modalităților de expresie a rugăciunii și a importanței acestora pentru credincios	<ul style="list-style-type: none">- Rugăciunea în timpul Bisericii- Expresiile rugăciunii: rugăciunea vocală, meditația, rugăciunea mentală

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Analizarea atitudinilor și comportamentelor care încalcă poruncile lui Dumnezeu și a consecințelor acestora asupra vieții personale	- Păcate împotriva poruncii întâi - Păcate împotriva poruncii a doua - Păcate împotriva vieții - Păcatele împotriva curăției - Păcatele împotriva demnității Căsătoriei - Păcatele împotriva poruncii a șaptea - Păcatele împotriva adevărului - Dezordinea dorințelor
4.2. Explicarea învățăturilor din Decalog referitoare la viața comunității	- Viața de căsătorie - Ocrotirea păcii: pacea și evitarea războiului - Doctrina socială a Bisericii - Folosirea mijloacelor de comunicare socială
4.3. Evidențierea caracteristicilor rugăciunii în timpul Bisericii	- Binecuvântarea și adorația - Rugăciunea de cerere - Rugăciunea de mijlocire - Rugăciunea de mulțumire - Rugăciunea de laudă - Rugăciunea Domnului: <i>Tatăl nostru</i>

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Stabilirea de comparații între semnificația religioasă și cea laică a legii	- Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă
5.2. Evidențierea actualității normelor creștine în societatea contemporană, utilizând cunoștințele religioase și cele din domeniul științelor sociale	- Cele zece porunci - Poruncile Bisericii
5.3. Analizarea argumentelor și contra argumentelor referitoare la importanța rugăciunii	- Rugăciunea în Sfânta Scriptură - Rugăciunea în timpul Bisericii - Obiecțiile față de rugăciune

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

I Iubirea față de Dumnezeu și mântuirea

1. Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă
2. Porunca întâi a Decalogului răspuns al iubirii omului față de Dumnezeu
3. Porunca a doua a Decalogului expresie a cinstirii lui Dumnezeu
4. Porunca a treia a Decalogului manifestare a comuniunii cu Dumnezeu

II. Iubirea față de aproapele expresie a iubirii față de Dumnezeu

5. Porunca a patra - omul în familie, Biserică și societate
4. Porunca a cincea – prețuirea vieții
5. Porunca a șasea – respectul față de demnitatea umană
6. Porunca a șaptea – dreptul la proprietate și datoria carității
7. Porunca a opta - datoria slujirii adevărului
8. Porunca a noua – responsabilitatea umană
9. Porunca a zecea – mortificație și cumpătare
10. Poruncile Bisericii în slujba comuniunii cu Dumnezeu și aproapele

III. Rugăciunea – comuniune de iubire

13. Rugăciunea personală
14. Rugăciunea comunitară
15. Rugăciunea Domnului: *Tatăl nostru*

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile din programa școlară pentru clasa a XII-a, la disciplina *Religie – cultul romano-catolic* cuprind, într-o viziune unitară, principalele domenii ale educației religioase catolice: studiul Sfintei Scripturi, noțiuni de istoria religiilor și din istoria Bisericii, teme fundamentale de teologie, de teologie sacramentală și de teologie morală. Aceste domenii le continuă pe cele abordate la nivelul claselor a IX-a – a X-a a-XI-a și propun conținuturi cu caracter mai complex, posibil de abordat la nivelul elevilor de clasa a XII-a.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care presupune regândirea rolurilor celor doi parteneri educaționali – profesorul și elevul. Astfel, programa permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea demersului didactic prin alegerea succesiunii capitolelor sau a temelor (care nu au în programă o ordine obligatorie), în funcție de caracteristicile clasei sau de evenimentele religioase, cu condiția respectării logicii interne a domeniului (texte biblice și patristice) și a parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programă. De asemenea, profesorul are libertatea de a alege metode, activități și stiluri variate, adecvate particularităților elevilor și ale clasei, precum și în concordanță cu competențele precizate pentru fiecare nivel.

În ceea ce privește elevii, temele au fost selectate astfel încât să asigure implicarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, care să contribuie la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii. Alegerea temelor a avut în vedere asigurarea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor de religie prin valorificarea experienței de viață a elevilor, prin referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților și din societatea contemporană, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii.

Pentru realizarea competențelor specifice se recomandă utilizarea unor activități de învățare, precum:

- dialogul, dezbateră pe teme fundamentale de teologie, de istorie a Bisericii și a religiilor;
- analiza asemănărilor și a deosebirilor (între diferite aspecte ale vieții religioase, între religii, între textele religioase și cele laice pe teme comune etc.);
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie pe teme privind aspecte concrete din viața religioasă a unei comunități sau a adolescenților;
- jocul de rol, studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de teologie morală;
- analiza unor modele de acțiune privind implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața adolescenților sau din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- elaborarea de texte diverse pe teme religioase (fișe de lectură, comentarii, recenzii, referate, eseuri);

- utilizarea, în procesul de predare-învățare, a noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale (pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată);
- vizite la locașuri de cult.

În cadrul orei de *Religie*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l învăța pe elev să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Prin evaluare, valorizarea efortului de învățare al elevului și analiza progresului acestuia în învățare trebuie completate cu motivarea sa pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.